

5. VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Tématika veřejných zakázek je v současnosti aktuální na centrální i na regionální úrovni. Značná část zakázek v České republice, ve Slovenské republice i v dalších státech EU podléhá režimu zadávání veřejných zakázek. Výchozí evropská úprava je přitom pochopitelně shodná, tuzemská úprava v jednotlivých zemích si je velmi blízká a určující je pro všechny i evropská judikatura. Zdá se přitom, že okruh veřejných zakázek se rozšiřuje, i když bychom si přáli spíše zjednodušení procesu zadávání.

Text seznamuje čtenáře s právním řešením daných otázek v ČR, s evropskými východisky a evropskou judikaturou, jejíž znalost může být užitečná i pro právníky a další odborníky v České republice a ve Slovenské republice. Navazujeme dnes na naše dřívější pojednání k této tématice (viz osobní stránka autora na www.law.muni.cz), která jsme již mohli obohatit o evropskou judikaturu a snažíme se objasnit některé pojmy a postupy, které jsou pro praxi problematické.

5.1 Evropské podněty

Dnem, kdy se stala Česká republika členem EU, nabyl účinnosti i zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, který do našeho právního řádu transponoval příslušné směrnice ES/EU. Šlo zejména o směrnice 92/50/EHS, 93/36/EHS, 93/38/EHS, 97/52/ES, 98/4/ES a 2001/78/ES.

Mezitím však byly vydány nové směrnice pro sektorové a veřejné zakázky, a to směrnice 2004/17/ES a 2004/18/ES. Promítnutí této úpravy do národních právních řádů měly jednotlivé státy zajistit nejpozději do 31. 1. 2006. Česká republika pak přijala příslušnou právní úpravu, tj. nový zákon č. 137/2006 Sb. s účinností k 1.7.2006. Stanovená povinnost byla ve svém celku splněna později, avšak v plném rozsahu.

Bylo tedy **zajištěno transponování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby**

a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání zakázek postupů působících v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (sektorové zakázky).

Směrnice sice bylo možno provést novelizací zákona č. 40/2004 Sb. V tomto zákonu však nebyly jen vhodné legislativní konstrukce, ale i řešení problémová. Bylo tedy vhodnější vydat předpis nový, tj. zákon č. 137/2006 Sb., i když řada právních ustanovení nedoznala změny.

Při realizaci a aplikaci nového zákona bude třeba používat i dva přímo aplikovatelné předpisy Evropské unie.

Zejména se jedná o Nařízení Komise (ES) č. 1564/2005 ze dne 7. 9. 2005, kterým se stanoví standardní formuláře pro zveřejňování oznámení v rámci postupů zadávání veřejných zakázek podle uvedených směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.

Příloha k tomuto nařízení obsahuje jednotný soubor aktualizovaných formulářů pro oznámení o vybraných zakázkách. Jde o formuláře: předběžné oznámení, oznámení zadávacího řízení, výsledky zadávacího řízení, pravidelné předběžné oznámení – sektorového zadavatele, oznámení zadávacího řízení – sektorového zadavatele, výsledky zadávacího řízení – sektorového zadavatele, oznámení kvalifikovaného systému – sektorového zadavatele, zjednodušené oznámení zadávacího řízení – dynamického nákupního systému, oznámení o zahájení koncesního řízení na stavební práce (koncese přitom upravuje zákon č. 139/2006 Sb.), oznámení zadávacího řízení zakázky zadávané koncesionářem, který není veřejným zadavatelem, vyhlášení veřejné soutěže o návrh.

Dále se provádí přímá realizace a aplikace nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2195/2002, O společném slovníku pro veřejné zakázky.

Uvedené směrnice 2004/17/ES a 2004/18/ES (upravená směrnicí 2005/75/ES) jsou tzv. zadávacími směrnicemi, které upravují zadávání veřejných zakázek. Neupravují však všechny okruhy problematiky a u neupravených otázek nechávají na úvaze každého členského státu, zda je upraví svým předpisem v rámci stanovených zásad, či je ponechá neupraveny.

Ostatní (výše citované) evropské předpisy upravují zejména otázky přezkumného řízení, koordinaci přezkumného řízení, koordinaci předpisů

a koordinaci postupů. Evropské předpisy zásadně určují jen příslušný rámec pro konkrétní úpravy a postupy.

Evropská úprava se přitom vztahuje na tzv. nadlimitní zakázky, tedy jen na zakázky, kdy jejich předpokládaná hodnota alespoň dosáhne limitů stanovených v předpisech ES. Zákon č. 137/2006 Sb. přitom upravuje v souladu s vymezenými zásadami i zakázky podlimitní a (alespoň rámcově) zakázky malého rozsahu.

Přitom je třeba vzít v úvahu, že při výkladu ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, nemůžeme vycházet jen z výkladu jeho ustanovení, ale **je třeba respektovat eurokonformní výklad rozhodovací praxe ESD**. Tuto rozhodovací praxi přitom respektují i rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a naše rozhodnutí soudní.

5.2 Právní úprava v České republice

Níže provádíme přehled právní úpravy podle zákona č. 137/2006 Sb., a to zejména těch partií, které právní úpravu ES/EU transponují a těch otázek, které mohou napomáhat k pochopení struktury dané úpravy.

Na základě veřejných zakázek získávají dodavatelé možnost provádění rozsáhlých dodávek. Realizuje se zde značná část společensky disponibilních prostředků. „Na základě veřejných zakázek vznikají relativně stabilní obchodní vztahy se zajištěným financováním. Pro podnikatele, který zakázku získá, je minimalizováno riziko, že za jím poskytnuté plnění neobdrží dohodnutou úplatu.“³ K tomu, aby při získávání těchto zakázek bylo postupováno transparentně a nediskriminačně se snaží přispět právě i nové citované směrnice ES a na ně navazující tuzemská úprava.⁴

³ Plíva, S.: Obchodní závazkové vztahy, ASPI Praha 2006, 1. vydání, s. 49.

⁴ Ve Slovenské republice byl rovněž vydán nový zákon o verejnom obstarávaní, a to pod č. 25/2006 Z.z. – Viz Moravčíková, A.: Nový zákon o verejnom obstarávaní č. 25/2006 Z.z. In: Moravčíková, A.: Zodpovednosť a riziko pri vedení firmy. Verlag Dashofer Bratislava 2005. K zadávání veřejných zakázek v SR viz též Husár, J.: Právna regulácia ingerencie verejnej moci do podnikania, EQUILIBRIA Košice 2007, s. 198–207.